

ธรรมไม่มีอัตโนมัตติ

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๗

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ ตั้งใจฟังธรรม วันนี้เป็นวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เราก็เป็นชาวพุทธ เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนานี้บุญกุศลมากมาย

บุญกุศลเพราะอะไร

บุญกุศล เพราะวันนี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า วันอาสาฬหบูชา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธัมมจักขุ แสดงธัมมจักขุ มันมีเหตุมีผลไง คำว่า “แสดงธัมมจักขุ” มันเป็นผลงานขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

วิสาขบูชา เกิด ตรัสรู้ ปรีณิพพาน นั่นคือวิสาขบูชามาไง ตรัสรู้แล้วเผยวิมุตติสุขๆ ใจ คำว่า “วิมุตติสุข”

ก่อนที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดมาเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ มีการศึกษาเล่าเรียนมา จบวิชาการ ๑๘ แขนง เตรียมตัวจะเป็นกษัตริย์ แล้วความเป็นกษัตริย์ต้องเตรียมพร้อม มันเห็นการปกครอง มันเห็นทางกระแสนสังคมกับทางโลกมันเป็นความทุกข์ความยากทั้งนั้น มันบีบมันคั้นใจ ถ้ามันบีบมันคั้น

คนที่สมควรความปรารถนาก็อยู่ทางโลกเพื่อเป็นกษัตริย์ เป็นจักรพรรดิ แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปเที่ยวสวนเห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย มันต้องมีฝั่งตรงข้าม ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย เวลาออกประพาศปฏิบัติ ๖ ปี ฝึกหัดประพาศปฏิบัติมาขนาดไหน

เราจะบอกว่า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่รู้จักทุกข์หรือ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ผ่านความทุกข์ความยากที่บีบคั้นในหัวใจโดยพญามาร

จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะมันมีกิเลสตัดหาความทะยานอยากโดยข้อเท็จจริง ถ้าโดยข้อเท็จจริงขึ้นมาแล้ว ทุกคนอยู่ได้อำนาจของพญามารทั้งสิ้น พญามารมันบีบมันคั้น มันบีบมันคั้นหัวใจมันทุกข์มันยากขึ้นมาไง เวลาฝึกหัดประพฤติปฏิบัติ ๖ ปี ทุกข์ยากขนาดไหน มีอำนาจวาสนามากขนาดไหนก็พยายามกระทำของตนขึ้นมา วันวิสาขบูชา อาสวกษยญาณทำลายอวิชชา

อวิชชาคือพญามาร ทำลายมารในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสิ้นไป เสวยวิมุตติสุขๆ ใ้ เวลามันเป็นสัจจะเป็นความจริง นี่พระพุทธศาสนาไง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพุทธะ

เวลาของเรา เราเกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา เราเป็นปุถุชนคนหนา เราก็มีพุทธะเหมือนกัน เรามีจิตวิญญาณเหมือนกัน เรามีความรู้สึกเหมือนกัน แต่มันตกอยู่ใต้พญามารทั้งสิ้น เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอาสวกษยญาณ ทำลายอวิชชาในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า วิมุตติสุขๆ ใ้

เสวยวิมุตติสุขจนถึงเวลา “จะสอนใครได้หนอ จะสอนใครได้หนอ” เสวยวิมุตติสุข ๗ วัน จนสุดท้ายเล็งญาณ วันนี้ไปเอาปัญจวัคคีย์ พอแสดงธัมมจักขุ นี่ผลงานไง ผลงานสัจจะความจริงในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทางสายกลางในพระพุทธศาสนา

เทวเม ภิกขเว ทางสองส่วนไม่ควรเสพ อตตกิลมถานุโยค กามสุขัลลิกานุโยค

เราไม่สนใจมัน เวลาไม่สนใจมันนะ เราพยายามฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา เอาหัวใจของเราให้สงบรับเข้ามาให้ได้ ถ้าหัวใจเราสงบรับเข้ามาได้ ทางสายกลางในพระพุทธศาสนา คืองานชอบ เพียรชอบ ความชอบธรรม

ความชอบธรรมมันเกิดที่ไหน

เกิดขึ้นจากการกระทำ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมจักๆ ใ้ สิ่งที่มีมันเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา ปัญจวัคคีย์ ๕ เวลาถ้ามันเป็นจริง สิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้น คือมันมีการเกิดขึ้นในหัวใจของพระอัญญาโกณฑัญญะ พระอัญญาโกณฑัญญะมีสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา

พอมีสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา สิ่งที่ว่าทางสายกลางในพระพุทธศาสนา เวลาใช้สติใช้ปัญญามรรค ๘ ด้วยสติด้วยปัญญาของตน เกิดญาณ เกิดทัสนะ เกิดความสว่างไสว เกิดจักขุญาณ จักขุญาณนะ จักขุญาณคือตาของใจ

คือกิเลสมันอยู่ที่หัวใจ กิเลสไม่ได้อยู่ที่สมอง กิเลสไม่ได้อยู่ที่การศึกษาอย่างนั้น

ที่เราศึกษาค้นคว้ากันอยู่นี้มันศึกษาค้นคว้าโดยโลก โดยสัญญาตาตญาณ แต่เวลาทำความเข้าใจของเราเข้ามาๆ นี่ไง ทำสมาธิสมาธิไ้

สมาธิทำอะไร เวลาจิตสงบ สงบอย่างไร

แล้วจิตสงบแล้ว หลวงปู่มั่นท่านถามประจำ เวลาพระที่อยู่กับหลวงปู่มั่นจะถามว่า “จิตเป็นอย่างไร จิตเป็นอย่างไร”

ท่านจะตรวจสอบว่ามันทำความสงบของใจได้หรือไม่ได้

ถ้าทำความสงบของใจไม่ได้ ปุ่ชชนคนหนา คนหนาหนาด้วยกิเลสตัณหาความทะยานอยากหนาด้วยความเห็นแก่ตัว หนาโดยกิเลสมันครอบงำ แล้วถ้าทำความสงบของใจเข้ามาละ

กิเลสสงบตัวลง คำว่า “กิเลสสงบตัวลง” วงกรรมฐานนะ ถ้าใครทำสมาธิได้ ใครทำสมาธิได้ นี่พออยู่พอกิน พออยู่พอกินคือรักษาหัวใจของตนได้ ไม่ให้กิเลสมันบีบคั้นหัวใจจนทุกข์ยากเกินไปนัก

แล้วถ้ามันไม่ให้กิเลสบีบคั้นหัวใจของตนจนเกินไปนัก แล้วทำอย่างไรต่อ

นี่ไง สิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้นกับในหัวใจของพระอัญญาโกณฑัญญะ เรามีอะไรเกิดขึ้น

นี่ไง จิตเห็นจิตเป็นมรรค

ความคิดทั้งหลายเป็นสมุทัย ผลของมันเป็นทุกข์ ความคิดทั้งหมดถ้าไม่มีสมาธิ มันเป็นสมุทัยทั้งนั้น ผลคือมันเป็นกิเลสครอบงำทั้งนั้น จะมั่งมีศรีสุขสูงส่งขนาดไหน มาบวชเป็นพระสมมุติสงฆ์ ผู้ที่บวชผู้ที่ประพฤติปฏิบัติเหมือนกันทั้งสิ้น

ฉะนั้น เวลาครูบาอาจารย์ ทำความสงบของใจเข้ามาได้หรือไม่ได้ ถ้าทำเข้ามาได้ สิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้นในหัวใจของพระอัญญาโกณฑัญญะ สิ่งทั้งหลายทั้งปวง มรรคมันเคลื่อนแล้ว

ถ้ามรรคมันเคลื่อน ผีกัดอย่างไร ทำอย่างไรถึงให้มรรคมันเคลื่อน

มรรคมันเคลื่อนคือธรรมจักรไฉ จักรมันเคลื่อน พระธรรมๆ ตัวแทนของสังฆธรรมคือธรรมจักร ธรรมจักรก็สี่ ๘ ซี่ของวงล้อมัน ดำริชอบ งานชอบ เพียรชอบ ซี่ของมันไฉ แล้วมันเคลื่อน มันหมุน

สิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งทั้งหลายทั้งปวงบดขยี้ ทำลายทั้งสิ้น

นี่เวลาผลของมัน เห็นไหม กุปปธรรม อกุปปธรรม

สิ่งที่เกิดขึ้น กุปปธรรม สิ่งที่เป็นสัญชาตญาณ สฬุเพ ธมฺมา อนตฺตา สิ่งใดสิ่งหนึ่งเราผีกัด ประพฤติปฏิบัติจะแถมได้ไง ด้วยจิตด้วยนิสัยของคน ถ้าด้วยจิตด้วยนิสัยของคน เวลาประพฤติปฏิบัติ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ของท่านสอนเฉพาะบุคคล เวลาสอน แก่จิตๆ แก่เฉพาะบุคคล บุคคลที่จะเป็นสังฆจะเป็นความจริงขึ้นมาที่มันติด ที่มันเห็นผิด

เวลาเรานั่งสมาธิกัน ใครเห็นนิมิตบ้าง คนเห็นนิมิตก็จะเห็นของมันอยู่อย่างนั้นเพราะจิตนิสัย ไอ้คนไม่เห็น เอ! ทำไมเราไม่เคยมีเลย

ถ้าไม่เคยมีมันก็ไม่ต้องแก้ เพราะมันไม่ติด ไอ้ที่มันติด ติดก็ต้องแก้ แก่จิตๆ ใจ แก่จิตก็แก้เฉพาะบุคคล

แต่เป็นหมู่เป็นสงฆ์เป็นคณะ เวลาใครที่ขึ้นไปถามปัญหาท่าน ท่านจะตอบเฉพาะส่วนของบุคคลคนนั้น สูดทำแล้วให้รวมสงฆ์ เทศน์ พอเทศน์ขึ้นมามันเป็นประโยชน์ใจ เก่งหม้อใหญ่ โดย

สัจจะโดยความจริงของทุกๆ คนที่ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาให้มันเป็นตามความจริงอย่างนั้น แต่เวลาปฏิบัติขึ้นมา สิ่งทีกระทำให้ ผู้ใดติดขัด ผู้ใดมีอุปสรรค ผู้ใดที่มันอันตู้ ใ้บุคคลคนนั้นๆ นี่ไง แก่จิตๆ ไง

ฉะนั้น ในวงที่ปฏิบัติมันมีข้อเท็จจริงของมัน ถ้ามีข้อเท็จจริงของมัน วันนี้วันสำคัญในพระพุทธศาสนา วันอาสาฬหบูชา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมแล้วเสวยวิมุตติสุขๆ คือหัวใจของท่านเป็นธรรม ถ้าหัวใจเป็นธรรม ท่านแสดงธรรมๆ ข้อเท็จจริงทั้งนั้น

แต่เวลาถึงกลางพระพุทธศาสนา ศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง มันยังเจริญโดยทางวิชาการ ทางวิชาการเขาทำสังคายนา เขาทำให้มันชัดเจนขึ้นมา แล้วศึกษาค้นคว้าขึ้นมามันเป็นทางวิชาการ ที่นี้ทางวิชาการขึ้นมา เราศึกษาเราค้นคว้าขึ้นมา คนที่ศึกษาค้นคว้าขึ้นมาก็เลสเต็มหัวใจ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอัสวักขยญาณทำลายอวิชชา จิตใจท่านเป็นธรรม คำพูดของท่าน ธรรมและวินัยคือเทศนาว่าการขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถูกต้องชอบธรรมทั้งสิ้น

แต่ของเราๆ ไง ของเราๆ มันกิเลสต้นหาความทะยานอยาก เราก็ศึกษา ศึกษาข้อเท็จจริง แต่มันไม่จริง มันไม่จริงเพราะกิเลสต้นหาความทะยานอยากของเรานี่ไง

เวลาบวชพระๆ เวลาพระที่ดั่งาม อย่างภาคปริยัติ เขาบวชมาแล้วเขาศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เขามีความสงบสุข เขามีความชื่นใจของเขา แล้วพอศึกษาเล่าเรียนแล้วเป็นประเพณีเป็นวัฒนธรรมของชาวพุทธ

ถ้าชาวพุทธมีถึงวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ทำบุญทำกุศลของตน มีจิตใจที่เป็นธรรมใจ อเสวนา จ พาลานํ ปณฺหิตานญฺจ เสวนา เราจะไม่คบคนพาล เราจะคบบัณฑิตไ้ คนที่เห็นภัยในวัฏสงสาร เห็นทางโลกที่มันทุกข์มันยากขึ้นมา จะฝึกหัดปฏิบัติก็ไปอยู่วัดอยู่วาขึ้นมา เป็นบัณฑิต แล้วบัณฑิตขึ้นมา แล้วเวลาปฏิบัติขึ้นไปมันเป็นความจริงมากน้อยแค่ไหน

เหมือนกับบวชพระ บวชพระๆ ที่ตั้งมานะ เขาจะซื่อตรงซื่อสัตย์กับธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ไฉ่พวกคือด้าน วงการสงฆ์เขาจะรู้กัน ถ้าคนคือด้าน คนเห็นแก่ตัวมันวินัยอัตโนมัตติ คำว่า “อัตโนมัตติ” คือทำตามความพอใจ สิ่งใดที่พอใจ ทำอย่างนั้น คนที่เขาเป็นธรรมๆ เขาไม่ทำ เพราะอะไร เพราะมันผิดศีล มันเป็นอาบัติ

อาบัติๆ แล้วถ้าทำอาบัติทำเป็นอาจิณ ทำต่อเนื่อง จิตใจจะเลวทรามไปเรื่อยๆ จิตใจมันจะดินพอกหางหมูด้วยบาปด้วยกรรมของตน ทำจนเป็นจริตเป็นนิสัยใจ คนที่เห็นแก่ตัว แล้วมันพอใจของมัน บอกวินัยอัตโนมัตติ

ไฉ่เราบวชมาแล้วนะ ศึกษาเล่าเรียนนักธรรมตรี นักธรรมโท นักธรรมเอก นี่เป็นธรรมนะ พอศึกษาธรรมก็ศึกษาวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราพยายามฝึกหัดท่องปาฏิโมกข์ ท่องปาฏิโมกข์นี้แหละคือศีล ๒๒๗ ของพระ แล้วท่องปาฏิโมกข์แล้วสิ่งใดที่ควรทำและสิ่งใดไม่ควรทำ

แล้วศึกษาธรรม ศีลขานักธรรมตรี นักธรรมโท นักธรรมเอก อาบัติ เป็นอาบัติเพราะว่าไม่รู้ ไม่รู้ทำก็เป็นอาบัติ ลังเลสงสัยทำก็เป็นอาบัติ อาบัติๆ ทั้งนั้นนะ อาบัติคือความชั่วร้าย

แล้วอาบัติ อาบัติเบา ปลงอาบัติ ถ้าอาบัติหนักต้องอยู่กรรม ถ้าปาราชิก ๔ เวลาพระบวชในนิสัย ๔ อภยนิยกิจ ๔ ห้ามทำเด็ดขาด ถ้าทำๆ ตาลยอดด้วน เป็นปาราชิกคือปิดกั้นมรรคผลเลยจะเป็นพระมันก็เป็นผ้าเหลืองหม่นตอใจ ก็ทำของตนไป

นี่ไง เวลามันเห็นแก่ตัว เวลาพระที่เห็นแก่ตัว พระที่เป็นพวกอลัชชีไง ถ้าบวชพระ อยู่ในวงการพระจะรู้คำว่า “วินัยอัตโนมัตติ”

ของเขาเป็นธรรมเป็นวินัยนะ ทำไฉ่นู่นผิด ทำไฉ่นี่ผิด

ไม่มี ของเราอัตโนมัตติ ตามแต่ความพอใจ วินัยอัตโนมัตติ

อัตโนมัตติกัตติโนมัตติของเขา มันก็เวอร์กรรมของสัตว์ ในกลุ่มชนทุกกลุ่มชนมีทั้งคนดีและคนเลว เวลาभावขเป็นพระแล้วมันก็ต้องมีพระดีและพระเลว เวลาผู้ปฏิบัติเหมือนกัน ปฏิบัติ ปฏิบัติถูก ปฏิบัติผิด ปฏิบัติเห็นแก่ตัว เป็นอัตโนมัตติๆ

ที่ไหนเป็นอัตโนมัตติ

เวลามันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา แม้แต่ธรรมวินัย เวลานั้นกฎหมายๆ ทนายความ เขาต้องแม่นยำในข้อกฎหมาย แล้วเวลารว่ความๆ แ่งมุมของมันในการชักทำลายความเชื่อถือของคู่กรณี มันต้องชัดเจนของมัน ถ้าชัดเจนของมัน เห็นไหม

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าสิ่งเป็นสิ่งที่อัตโนมัตติ อะไรเป็นอัตโนมัตติ

ถ้าศึกษาๆ ศึกษาเพื่อความขยันหมั่นเพียรของตน ถ้าศึกษาเพื่อความขยันหมั่นเพียรของตน เวลาเราฝึกหัดด้วยอำนาจวาสนาของคนนะ ถ้าเป็นอำนาจวาสนาของคน เราศึกษาแล้วเราจะไม่เป็นอัตโนมัตติไปกับเขา ถ้าเราไม่เป็นอัตโนมัตติไปกับเขา เวลาจิตใจเราร่วมเย็น เราก็ร่วมเย็นของเรา จิตใจถ้ามันทุกข์มันยาก มันก็เป็นจิตใจทุกข์ยากของเรา

ถ้ามันทุกข์ยาก ทุกข์ยากเพราะอะไร

โทสัคคินา โมหัคคินา มันเป็นจริตเป็นนิสัย ถ้าเป็นจิตนิสัย วันนี้นันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ถ้าวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ทำบุญทำกุศล ประเทศไทย ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ เขาส่งเสริม เขาเชิดชูบูชา อันนั้นมันก็เป็นความที่น่าดีใจ

แต่ถ้าเราจะฝึกหัดปฏิบัติ สิ่งนั้นเรารู้ เรารู้เห็นใจ ทาน ศีล ภาวนา ถ้าเราจะฝึกหัดภาวนา เราจะเอาแก่นแท้ของพระพุทธศาสนา แก่นแท้พระพุทธศาสนา ระดับของทาน เราก็ทำประโยชน์ทั้งชีวิตเราและชีวิตในสังคมนี้ เจือจางกัน เป็นประโยชน์ต่อกัน นั้นมันเป็นเรื่องของทาน แล้วเรื่องของทาน เราก็ได้ทำแล้ว เราทำบุญทำกุศล เราก็ทำของเรามา ถ้าเราไม่ทำบุญกุศลของเรา เห็นไหม

เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าเป็นมนุษย์ที่เราเห็นหน้าเห็นตากัน เราไม่เคยเป็นญาติกัน เราไม่เคยเป็นพี่น้องกัน ไม่ภพใดชาติหนึ่งไม่มี เพราะจิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะนี้ยาวไกลนัก เกิดซ้ำเกิดซ้ำๆ เรารู้ไม่ได้หรอก

แล้วธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า การเกิดเป็นมนุษย์นี้แสนยาก เหมือนเต่าตาบอดอยู่กลางทะเล เวลามันโผล่ขึ้นมาจากทะเล ถ้าข้างในมีบ่วง ถ้าเข้าบ่วงนั้นถึงได้เกิดเป็นมนุษย์ ถ้าเกิดเป็นมนุษย์ แล้วที่มันไม่เกิดเป็นมนุษย์อีกเท่าไร

ฉะนั้น เวลาเราเกิดเป็นมนุษย์มันเป็นบุญเป็นกุศลอยู่แล้ว ถ้าเป็นบุญเป็นกุศลอยู่แล้ว มันมีอำนาจวาสนาใจ แล้วมาเกิดเป็นมนุษย์ในประเทศอันสมควร ถ้าในประเทศอันสมควร สิ่งที่เป็นบุญกุศล เราทำบุญกุศลของเรา นี่คือผลของวัฏฏะ

ทำได้ ทำชั่วได้ชั่ว ใครทำอะไรได้ มันกุศลลา ธมฺมา อกุศลลา ธมฺมา ไม่มีฟรี ไม่ว่างเปล่า มันเกิดผลของมันทั้งสิ้น แม้แต่เราเกิดมาในภพชาตินี้ เรื่อยๆ คิดๆ ทำๆ จะเป็นจริงเป็นนิสัยของเธอ ย้ำคิดย้ำทำ ย้ำคิดย้ำทำแล้วเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะแต่ละภพแต่ละชาติละ

ทีนี้แต่ละภพแต่ละชาติเวลาเกิดมาแล้ว ขิปปาภิญญา ผู้ที่ปฏิบัติง่ายรู้ง่าย เขาประพฤติปฏิบัติของเขามา เขามีอำนาจวาสนาของเขามา เหมือนเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย

ถ้าไม่มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ใดพยากรณ์นะ มันยังกลับไปกลับมาอยู่อย่างนั้นแหละ แต่ถ้ามีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ใดพยากรณ์แล้วว่าต่อไปในอนาคตกาลจะได้เกิดเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าชื่อนั้นๆ อำนาจวาสนาอย่างนั้น เมื่อนั้น

แล้วเมื่อไหร่ล่ะ

นี่ข้อเท็จจริงในวัฏฏะนะ ข้อเท็จจริงการเกิดและการตาย แล้วในทางวิทยาศาสตร์ถ้ายังพิสูจน์ไม่ได้ก็ยังไม่เชื่อว่ามันจะมีมรรคมีผลหรือ แล้วจะมีมรรคมีผลขึ้นมา เวลาเขาเลียดสีกัน “อะไรๆ ก็กรรม อะไรๆ ก็กรรม”

เวลากรรม กรรมมันลึกลับซับซ้อนอย่างที่เอ็งคิดมาก เวลาว่ากรรมๆ มันเป็นผลประโยชน์ เวลาคำว่า “เป็นผลประโยชน์” เอาเรื่องเวรเรื่องกรรมมาชู้มาเข็นกัน แล้วเวลาทุกข์ทุกอย่าง ทุกข์ทุกข์ทรมาน จะตีความเป็นบวกหรือเป็นลบเท่านั้น ถ้าตีความเป็นบวกเป็นลบนะ ใ้ฉันเรื่องเวรเรื่องกรรม

แต่เวลาคนเราฝึกหัดประพฤติปฏิบัติ เพราะเราจะศึกษา ศึกษาพระพุทธศาสนาแล้ว มันก็มีหัตถ์จรรย้อยู่แล้ว เวลาปฏิบัติหัตถ์จรรยีกว่านั่นอีกหลายเท่า

ทำไมนั่งเหมือนกัน ทำเหมือนกัน ทำไมได้สมาธิไม่ได้เหมือนกัน คนที่ทำลงทุนลงแรงที่มากกว่าคนที่เขาทำผิวเผิน ใ้คนทำผิวเผินทำไมเขาได้ของเขา ใ้เราทำมากมายมหาศาล ทำไมเราไม่ได้ของเรา ถ้าได้ของเรา ไม่ได้ของเรา

นี่ไง หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านพยากรณ์เลย เวลาใครที่จะไปอยู่กับหลวงปู่มั่น ท่านดูจิตนิสัย แล้วเราอยู่กับหลวงปู่เจี๊ยะ อยู่กับหลวงตามา ท่านจะเล่าให้ฟังตลอด คนที่จะเข้าอยู่มาใกล้ไม่มีสัดยี่ไม่มีทาง ใ้อยู่รอบนอกทั้งสิ้น

มันจะมีอำนาจวาสนามากน้อยขนาดไหน ถ้ามันมีอำนาจวาสนาของมัน มันต้องชวนชวายของมัน มันต้องมีการกระทำของมันให้มันเป็นจริงเป็นจังของมันขึ้นมา

ดูอำนาจวาสนาของคนไ

จิตเป็นอย่างไร จิตเป็นอย่างไร

ถ้ามันจิตเป็นอย่างไร นี่พระพุทธศาสนาไง หลักการของพระพุทธศาสนา ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนถึงลาภสักการะ สอนถึงผลประโยชน์อะไรบ้าง ไม่เห็นมี ถ้ามี มีจริงๆ ขึ้นมา ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย เวลาจริงๆ ขึ้นมา มันมีจริงๆ ที่มหัตถ์จรรยี่พันลึก ในลัทธิศาสนาอื่นไม่มี

เวลาจริงๆ ขึ้นมา มีเป็นจริงเป็นจังขึ้นมาจากหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เทศนาว่าการขึ้นไป วันมาฆบูชา ๑,๒๕๐ องค์ นั้นพระพุทธเจ้าบวชใ้เอง อบรมบ่มเพาะสอนเอง แล้วที่ไม่

ได้มาอีกมากมายมหาศาลขนาดไหน นี่พระอรหันต์ๆ นะ พระอรหันต์คือการยืนยัน คนรู้จริงกับคนที่
ไม่มีความจริง เวลาสนทนากัน จบหมด ฟังเทศน์ๆ นี่แหละ มันจะออกมาหมดละ จริงหรือเท็จ

ถ้ามันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา เวลาฝึกหัดปฏิบัติ เราจะทำความเป็นจริงของเราขึ้นมา ถ้าความ
เป็นจริงของเราขึ้นมา เราฝึกหัดของเรา เรามีการกระทำของเราให้มันเป็นจริงเป็นจัง

ถ้ามันเป็นกิเลส นี่ว่าธรรมมันเป็นอัตโนมัตติ มันจะเป็นความจริงของมันขึ้นมา

เอาที่ไหน

แต่ถ้าเป็นของเรานะ เราหายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกโธ พุทธานุสติ ธัมมานุสติ
สังฆานุสติ เราทำความสงบของใจเราเข้ามา

เราทำความสงบของใจเราเข้ามาทำไม

นี่ไง แล้วทางโลก พ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของลูกๆ เราเกิดจากพ่อจากแม่ เวลาพ้นธุกรรม
พ้นธุกรรมจากพ่อจากแม่ แล้วพ้นธุกรรมจากพ่อแม่ พ่อแม่ก็ดูแลลูกออกมา พ่อแม่เวลาเกิดลูกมา มี
ความรัก มีความผูกพัน มีความปรารถนาดีทั้งสิ้น ปรารถนาให้เขาเป็นคนดี แล้วสมความปรารถนา
ของพ่อแม่บ้างหรือไม่

ถ้ามันสมความปรารถนาของพ่อแม่หรือไม่ นี่กุสลา ธมฺมา อกุสลา ธมฺมา

อภิชาติบุตร บุตรที่ดีกว่าพ่อกว่าแม่ สูงส่งกว่า ทำสิ่งใดแล้วสมความปรารถนามากกว่า แต่
ถ้ามีเวรมีกรรมต่อกัน ดุริ สัจคมตอนนี้ เสพยาเสพติด เสพยาเสพติดจนหลอน จนฆ่าพ่อฆ่าแม่
ทำลายทั้งนั้น ทุกข์จนเข็ญใจ พ่อแม่ต้องหนีออกจากบ้านนะ อยู่ไม่ได้ เพราะอะไร เพราะมันเป็นลูก
เวลาเจ้าหน้าที่เขามาจับ ขอขอบคุณเขาเลยนะ เขาไปบำบัด นี่เวลาถ้ามันทำให้เจ็บช้ำน้ำใจ

แต่จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ถ้าเป็นชาติปัจจุบันนี้ พ้นธุกรรมเวลาตรวจแล้ว นี่ของพ่อ
ของแม่ แต่เวรกรรมมันของเรา จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะมันมีเวรมีกรรมของมัน ถ้ามีเวรมี
กรรมของมันนะ ถ้ามีอำนาจวาสนานะ จะดีกว่าพ่อกว่าแม่

พ่อแม่อยู่กับสังคม อยู่กับทางโลกก็หาอยู่หากิน ชชาติตระกูลของตน ถ้าเรามีอำนาจวาสนา เราออกฝึกหัดประพฤติปฏิบัติเข้ามา ถ้าเราพยายามฝึกหัดปฏิบัติ แล้วโน้มน้ำหนักให้พ่อแม่ของเรา ศรัทธาในพระพุทธศาสนา เขาทำบุญทำกุศล มันข้ามภพข้ามชาติ

เราไม่ได้เลี้ยงชาตินี้ละ เราเลี้ยงชาติต่อไปเลยละ แล้วถ้าเรามาบวช เราฝึกหัดปฏิบัติของเรา ถ้าใจเราเป็นธรรม บุญกุศลมันเกิดกับเราแล้ว

แล้วเวลาลูกบวชพระ พ่อแม่ได้ ๑๖ กัป เพราะเลือดเนื้อเชื้อไขไปคำจุนศาสนา คำจุนศาสนา ถ้าฝึกหัดประพฤติปฏิบัติเป็นพระที่ดั่งาม ถ้าจิตเราสงบระงับเข้ามา ทำความสงบของใจได้ มันจะผั่งนั้นไปเลยละ

เวลาจิตเป็นสมาธิสมาธิใจ พุทธโธ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน

จิตใจอันนั้นนะ นี่ใจ ถ้าจิตใจอันนั้นมีความสุข มันจะผั่งใจอันนั้นไป แล้วถ้ามันผั่งใจอันนั้นไป นี่ใจ คำโพธิ์ ใจ แล้วคำโพธิ์ เลือดเนื้อเชื้อไขของพ่อของแม่มาบวชเป็นพระ ถ้าบวชเป็นพระ แล้วฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา ถ้ามันรู้ขึ้นมาในหัวใจของตน มันสะท้อนไปถึงไหน

มันก็สะท้อนไปถึงพ่อถึงแม่ทั้งนั้นนะ ถ้ามันสะท้อนไปตามข้อเท็จจริงนั้น

แต่เวลาฝึกหัด กิเลสนี้มันร้ายนัก เวลาฝึกหัดแล้วนะ เราฝึกหัดปฏิบัติของเรา ทำของเราให้ได้ ถ้าเราฝึกหัดของเรา พยายามทำของเราให้ได้นะ ทำความสงบของใจเข้ามาๆ ถ้าใจสงบระงับแล้ว สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี

แต่คำว่า “จิตสงบ” มันมีเจริญแล้วเสื่อม

เพราะเวลาจิตที่มันดั่งาม มันคิดแต่สิ่งที่ดั่งามทั้งสิ้น เวลามันเสื่อมมันถอย เวลาพระที่หน้าด้าน วินัยอัตโนมติ วินัยอัตโนมติคือทำตามพอใจของตน ตนทำตามกิเลส ทำตามความพอใจของตน มันจะไปอัตโนมติที่ไหน มันอัตโนมติคือมันผิดศีลผิดธรรมทั้งสิ้น ผิดศีลผิดธรรมทั้งสิ้นแล้วมันได้อะไรขึ้นมาละ

นี่ไม่รู้หน้าไม่รู้ใจใจ เห็นมนุษย์ห่มผ้าเหลือง นี่กว่าเป็นสมมุติสงฆ์ๆ ก็เหมือนกัน แต่เวลาที่มัน เป็นข้อเท็จจริงในหัวใจละ

เพราะธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศิลจะรู้ได้ต่อเมื่ออยู่ด้วยกัน อยู่ด้วยกันมันรู้ มันรู้เห็นหมดละ ในครอบครัวสามีภรรยา นิสัยสามีภรรยา คู่ครองรู้ ใกล้ชิดกันอยู่ อยู่มา ทั้งชีวิต พระอยู่กันมา ๕ พรรษา ๑๐ พรรษามันรู้มันเห็นหมดละ ถ้ามันทุศีล มันเห็นแก่ตัว แล้วมัน มาบอกวินัยเป็นอัตโนมิติ

อัตโนมิติก็ตามแต่ความพอใจใจ

แต่ถ้าคนมีคุณธรรมนะ ศึกษาค้นคว้า ใจเวลาหลงตาพระมหาบัวท่านไปหาหลวงปู่มัน ท่าน บอกเลยว่า ท่านได้ยินกิตติศัพท์กิตติคุณของหลวงปู่มันตั้งแต่ว่านยังเด็กๆ

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราศึกษาค้นคว้า เราจะหาครูบาอาจารย์ของเรา กลิ่นของศีลกลิ่นของ ธรรมมันหอมทวนลมไป ท่านทำของท่านมา ท่านทำของท่านมา เวลาเราจะฝึกหัดปฏิบัติ เวลาท่าน วางข้อวัตรปฏิบัติไว้ รุดคงวัตรๆ

รุดคงวัตร พระที่เขาไม่เห็นด้วย ไอ้พวกอัตโนมิติ มันบอกว่าเด็กเล่นขายของ มันเห็นเป็นของ ที่ไม่มีคุณค่า มีพระพูดอย่างนี้เยอะมาก ว่ารุดคงค์ๆ มันเป็นเรื่องมารยาสาไถ

ถ้าเป็นวินัยอัตโนมิติ เป็นอย่างนั้นจริงๆ

แต่ถ้ามันลงในธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ครูบาอาจารย์ที่ท่าน ฝึกหัดปฏิบัติมานะ ท่านค้นคว้า ท่านแสวงหามาเกือบเป็นเกือบตาย ถ้ามันมี มันก็มีอยู่ในตำราใจ ถ้ามี เราจะทำอย่างไร รุดคงค์ รุดคงค์อย่างไร

รุดคงค์มันมีแต่ชื่อ แล้วเวลาพระ วินัยอัตโนมิติ มันก็ทำตามแต่ความพอใจของตน จะรุดคงค์ ถ้าถูกใจ ใช่ อัตโนมิติใจ ถ้าไม่ถูกใจ ไม่ใช่ อัตโนมิติใจ

นี่ไง เวลาหลวงตาพระมหาบัวท่านบอกไง ถ้าเป็นลูกศิษย์เราต้องถูกต้อง ถ้าไม่ถูกต้องนะ ต่อไปมันจะเหลือแต่ในตำรา

ถ้าเหลือในตำรา มันก็เหมือนที่เราจะต้องมาบุกเบิกค้นคว้ากันเอาเองใหม่นี้แหละ ว่าจะเริ่มต้นกันอย่างไร ถ้าเริ่มต้นกันอย่างไร มันก็ทำตามความพอใจของตนไง

ฉะนั้น ท่านบอกว่า ทำไว้ให้อนุชนรุ่นหลังได้เห็นสืบต่อไป

ได้เห็นสืบต่อไป เขาได้รู้ได้เห็น เวลาไปอยู่กับหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น เวลาท่านทำอย่างไร มันรู้มันเห็นของมันไง ถ้ามันรู้เห็นของมันแล้วชื่นใจใหม่ ชื่นชมใหม่ แต่ถ้าไปแล้วมันแห้งไป พอเข้าไปแล้วนะ อู้ฮู! ท่านดีมาก

ก็ดูกิเลสเจ้านั้นแหละ ดุวินัยอัตโนมิติไง ดุสิ่งที่มีมันพอใจในใจของตนไง ถ้าพอใจพอใจของตน มันก็เป็นธรรมและวินัย เป็นพระไตรปิฎกชุดเดียวกันนั่นแหละ พระไตรปิฎกในประเทศไทยฉบับสยามรัฐ คนไทยหรือคนทั้งโลกก็ได้ศึกษาค้นคว้าจากพระไตรปิฎกชุดเดียวกันนี้แหละ แต่อัตโนมิติหรือเปล่าละ

แต่ถ้าศึกษาค้นคว้าโดยฝึกหัดปฏิบัติตามข้อเท็จจริงของเราขึ้นมา แล้วฝึกหัดประพฤติปฏิบัติตามข้อเท็จจริงขึ้นมาได้หรือไม่ได้

ถ้าไม่ได้ มันก็เป็นเรื่องกิเลสค้นหาความทะยานอยาก เรื่องกิเลสมันมักมาก นี่ไง เวลาเป็นจริงๆ มันเป็นเรื่องจากกิเลสหรือจากธรรม ถ้าจากธรรมๆ เราฝึกหัดปฏิบัติของเรา เราทำตามความเป็นจริงของเรา จิตมันสงบระงับแล้วฝึกหัด ถ้ามันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง

ถ้ามันฝึกหัดค้นคว้าขึ้นมา มันอัตโนมิติใหม่ เวลามันเป็นจริงขึ้นมา ถ้ามันจับต้องของมันได้ไง ถ้าจับต้องของมันได้ อุกคหนิมิต วิกาคะ แยกส่วนขยายส่วน เวลาปัญญามันเกิด

บอกว่า ทำความสงบของใจเข้ามา แล้วพอจิตสงบแล้ว ปัญญามันจะเกิดเอง

คนคนนั้นไม่เคยภาวนา คนคนนั้นภาวนาไม่เป็น

ถ้าคนคนนั้นภาวนาเป็น ก็ปัญญาเราก็เกิด ปัญญาทุกคนศึกษาค้นคว้าทั้งนั้น ถ้าศึกษาค้นคว้า

ครูบาอาจารย์ที่ท่านเป็นธรรมๆ นะ ถ้าปัญญาอย่างนั้นเขาเรียกว่าปัญญาบรมสมานธิ อบรมสมานธิก็ปัญญาทำความสงบของใจนี้ไง

แล้วความสงบของใจมันก็เป็นแค่ความสงบของใจ แต่วุฒิภาวะมันอ่อนด้อย วุฒิภาวะมันจะบอกว่าเป็นอัตโนมัตติ อัตโนมัตติ มันเลยบรรลुธรรมแล้วบรรลुธรรมแล้ว บรรลุธรรมกันมากมาย มหาศาล บรรลุธรรมจนเลื่องลือไปทั่ว ไม่มีอะไรเป็นขึ้นเป็นอัน

ถ้ามันจะเป็นขึ้นเป็นอัน มันจะฝึกหัดปฏิบัติของตน ถ้าฝึกหัดปฏิบัติของตนนะ จิตสงบแล้ว ฝึกหัดใช้ปัญญา

การที่ฝึกหัดใช้ปัญญา มันใช้ปัญญากันไม่เป็น ใช้ปัญญากันไม่ได้ แล้วปัญญาเวลามันแยกแยะ สุตมยปัญญา ปัญญาคือการศึกษาค้นคว้า จินตมยปัญญา ต้องนักวิทยาศาสตร์ทั้งนั้น ผู้ที่นักวิเคราะห์หิวจัย จินตมยปัญญาทั้งสิ้น ภาวนามยปัญญามันยังเกิดไม่ได้ มันเกิดไม่เป็น

พอมันเกิดได้นะ พอจิตสงบแล้วถ้าเห็นสติปัฏฐาน ๔ เห็นสิ่งใดก็ได้ ถ้าเห็นสิ่งใดก็ได้ นะ เพราะมันเห็น เวลาฝึกหัดปฏิบัติ มันจะไม่มาให้เห็นง่ายๆ หรือ ถ้ามันเห็นง่ายๆ นี่ไง แก่นของกิเลส ใจ กิเลสมันอ่อนแอ กิเลสมันพร้อม เชิญพิจารณาดิฉันสิคะ ดิฉันเป็นกิเลสค่ะ ดิฉันเป็นเจ้าวัฏจักรที่ครองโลก

เป็นอย่างนั้นหรือ

แก่นกิเลส กิเลสนี้เหนียวแน่นนัก ไม่มีอะไรเหนียวแน่นเท่ากิเลสค้นหาความทะยานอยากในใจของคน สิ่งที่เราร้าย สิ่งที่เราที่เลวร้ายที่สุด ไม่มีสิ่งใดที่จะเลวร้ายและโหดร้ายเท่ากับกิเลสในใจของจิตวิญญาณทั้งสิ้น เห็นแก่ตัว หลงใหล จินตนาการ ตัวเองเลวร้าย บอกว่าตัวเองเป็นนางฟ้านะ

ตัวเองเป็นคนดีที่สุด คนอื่นเลวร้ายทั้งสิ้น เห็นคนอื่นเป็นของเลวร้าย เห็นคนอื่นไร้ปัญญา เห็นคนอื่นเป็นสิ่งที่น่ารังเกียจจริงจน แต่ไม่รู้จักตัวเอง

แค่ทำความเข้าใจของตนให้ได้นี่แหละ

เวลาครูบาอาจารย์ท่านบอก ให้ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เวลาฝึกประพฤติปฏิบัติขึ้นมา จิตสงบแล้วให้ฝึกหัดในแนวทางสติปัฏฐาน ๔ เห็นกายก็ได้ เห็นเวทนาได้ เห็นจิตก็ได้ เห็นธรรมก็ได้

แล้วเห็นจริงหรือเปล่าล่ะ ถ้ามันเห็นจริง ทำไมมันเห็นเป็นกระแสสังคม เห็นเป็นกระแสโลกล่ะ ทำไมมันไม่เข้ามาสู่ใจของตนล่ะ ทำไมมันไม่ขยະเขยงกิเลสในใจของตนล่ะ

สิ่งที่น่ากลัว สิ่งที่เลวร้าย สิ่งที่น่ารังเกียจที่สุดคือกิเลสในใจของคน ไม่มีสิ่งใดที่น่ารังเกียจแล้วน่าขยະเขยงเท่ากับกิเลสในใจของคน กิเลสในใจของคนนี้ร้ายนัก พญามาร อวิชา มันเลวร้ายที่สุด

แล้วอยู่ไหนล่ะ

มีอยู่ในทุกๆ ดวงใจ มีอยู่ในมนุษย์ทุกๆ คน ถ้าไม่มีอยู่ในมนุษย์ มนุษย์ไม่ได้เกิดมานั่งกันอยู่ที่นี่ ถ้ามนุษย์ที่มานั่งกันอยู่ที่นี่เพราะมีอวิชา เพราะมีอวิชาคือความไม่รู้ มันถึงได้จุติ ได้เกิดตั้งแต่เทวดา อินทร์ พรหมลงมาทั้งสิ้น

แล้วมันอยู่ไหนล่ะ

ถ้ามันอยู่ไหน เห็นไหม เราฝึกหัดปฏิบัติ เวลาจิตสงบแล้ว ถ้าจิตสงบนะ ถ้าจิตไม่สงบมันก็เหลวไหล ญูญูญู

แล้วกึ่งกลางพระพุทธศาสนา ศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง เจริญตั้งแต่หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านฝึกหัดปฏิบัติของท่านจนสังคมยอมรับ แล้วท่านนิพพานไปแล้ว เวลาถวายเพลิงแล้วเป็นพระธาตุทั้งสิ้น เป็นการยืนยันว่านี่พระอรหันต์

เวลาครูบาอาจารย์ของเราที่ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา คำว่า “พระอรหันต์” คือสิ้นกิเลส สิ้นกิเลส มันสมบุกสมบันมาขนาดไหน

แล้วเวลาที่ฝึกหัดปฏิบัติของเรา เรามีอะไรเป็นขึ้นเป็นอัน เราไม่มีอะไรเป็นขึ้นเป็นอันเลย เราทำแต่ความพอใจของตน เราทำแต่กิเลสมันจุกจิกไปทั้งสิ้น แล้วไม่มีสิ่งใดตอบสนองว่าข้อเท็จจริง มันเป็นอย่างไรรึหรือ

แต่ถ้าข้อเท็จจริง จิตมันสงบแล้วเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง หรือไม่ ถ้ามันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง มันสะเทือนกิเลส พอสะเทือนกิเลส มันฝึกหัด ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติ

ถ้ามันฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมา สมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน สมณะคือทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าใจสงบระงับแล้วให้ออกฝึกหัดใช้ปัญญา

แล้วปัญญาอย่างไร

เวลาปัญญามันเกิด มันเกิดที่จิต มันไม่ได้เกิดที่สมอง เกิดที่ความบ้าคลั่ง

“แหม! ปัญญามันเกิด”

เหมือนคนบ้าคลั่ง ปัญญาอะไรของเงี้ย

เวลาปัญญาในพระพุทธศาสนาทวนกระแสกลับ ภาวนามยปัญญา ปัญญาทวนกระแสกลับ เข้าไปสู่ใจของตน ถ้าเข้าไปสู่ใจของตน เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง เวลามันพิจารณาเป็นขั้นเป็นตอนๆ ขึ้นไปนะ เวลาเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป เวลามันปล่อยๆ ถ้ามันปล่อยมันข้อเท็จจริง

มันปล่อยเพราะอะไร

มันปล่อยเพราะว่ามันมีกำลังใจ สัมมาสมาธิเป็นพื้นฐาน คือต้องทำความสงบของใจเข้ามา

เขาว่า ต้องทำไปทำไม สมณะทำไปทำไม สมณะไม่ใช่ปัญญา สมณะแก้กิเลสไม่ได้

ไม่มีสมณะ ไม่มีสัมมาสมาธิ มรรคไม่มีหรอก คำว่า “มรรค” ไร ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ
วิธีการดับทุกข์ ด้วยมรรค ๘ นี่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง เวลาแสดงธัมมจักขุ นี้
ไง เวลาเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา เวลาพระอัญญาโกณฑัญญะไง ได้ฟังธรรมด้วยสติด้วย
ปัญญาของท่าน

สิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งทั้งหลายทั้งปวง

สิ่งทั้งหลายทั้งปวงอยู่ที่ไหน แล้วอะไรมันเกิดขึ้น แล้วมันเกิดขึ้นตรงไหน เกิดขึ้นอย่างไร
เกิดขึ้นในตู้พระไตรปิฎกใช่ไหม เกิดขึ้นในคอมพิวเตอร์หรือ มันเกิดบนดวงอาทิตย์หรือ มันเกิด
ตรงไหน

ถ้ามันเป็นความจริงๆ ขึ้นมา ถ้ามันรู้มันเห็นของมัน ถ้ารู้เห็นของมัน มันก็หลุดไม่หลุดมือไป
มันทำไป เป็นไปไม่ได้หรอก

ถ้ามันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา มันจะเป็นจริงเป็นจังขึ้นมาจากที่อำนาจวาสนาของคน นี่ไง
ปัญจวัคคีย์ ทำไมมีพระอัญญาโกณฑัญญะเท่านั้นที่มีดวงตาเห็นธรรม เป็นสงฆ์องค์แรกของโลก
แสดงธรรมๆ จนปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕ ได้เป็นพระโสดาบันทั้งหมด แสดงอนัตตลักษณะสูตรขึ้นมา ปัญจ
วัคคีย์เป็นพระอรหันต์หมดเลย

ถ้ามันเป็นข้อเท็จจริง ถ้ามันเป็นจริงขึ้นมาในหัวใจดวงนั้น ถ้าเป็นจริงเป็นจังขึ้นมาในหัวใจ
ดวงนั้น เราจะฝึกหัดปฏิบัติของเราขึ้นมา ถ้าฝึกหัดปฏิบัติของเราขึ้นมา พิจารณาซ้ำพิจารณาซาก
เวลาถ้าพิจารณากาย พิจารณาเวทนา พิจารณาจิต พิจารณาธรรม

คำว่า “” เอาอะไรไปพิจารณา พิจารณาจิต จิตสงบแล้ว จิตสงบแล้วเป็นอย่างไร

ทำสมาธิก็ทำสมาธิไม่เป็น ทำสมาธิก็ทำสมาธิไม่ได้ อารมณ์ว่างๆ ว่างๆ อะไรว่าง ว่างๆ
ขึ้นมา นั่นนะกิเลสนอนในหัวใจเต็มไปหมดละ ว่างๆ ว่างๆ อะไรให้มันว่างละ

แต่ถ้าเป็นสัมมาสมาธิ ตัวมันว่าง แล้วถ้าน้อมไปเห็นสติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริง โอ้โฮ! มันพิจารณาของมัน เวลามันเป็นขั้นเป็นตอนของมันนะ เวลาพิจารณาไปแล้ว เวลากายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์ที่เป็นทุกข์ มันแยกหมดเลย

เวลามันแยกไปด้วยอะไรละ

ด้วยมรรค ๘

เวลามันแยกของมัน เวลาแยกของมัน เวลามันสมุจเฉทปหาน เวลากิเลสมันขาด โอ้ย! มันมหัศจรรย์ในใจของตน ถ้ามันมหัศจรรย์ในใจของตน เห็นไหม

เราฝึกหัดประพฤติปฏิบัติ วันนี้วันสำคัญในพระพุทธศาสนา เราฝึกหัดๆ เราฝึกหัดเพื่ออนุชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่เวลาจิตสงบเป็นจิตของเรา เวลาฝึกหัดใช้ปัญญาๆ ปัญญามันจะเกิดขึ้น

เพราะศีล สมาธิ ปัญญา ศีลคือความปกติของใจ สมาธิมันมีกำลัง แล้วถ้าปัญญาๆ มันเกิดขึ้น มันพิจารณาของมัน เวลาเป็นขั้นตอนขึ้นไป ทำของเราขึ้น ถ้าทำของเราขึ้นไป มันฝึกหัดใช้ปัญญา ใช้ปัญญาของเรา

ปัญญามันอยู่ที่ไหน ปัญญามันไม่อยู่ในตัว แล้วปัญญามันอยู่ที่ในปัจจุบันนี้

ปัจจุบันนะ เราเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนาเพื่อความสงบสุข ความสงบนะ สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี จิตสงบคือสัมมาสมาธิ พอจิตสงบแล้ว ถ้าไม่มีครูบาอาจารย์นะ มันติดความสงบนั้นติดในสุขนั้น เวลาออกใช้ปัญญาพิจารณามันก็เกียจ มันบอกมันไม่มีความสุขเท่านั้น แล้วมันก็ติดอยู่อย่างนั้นนะ

เวลาครูบาอาจารย์ต้องซัก ต้องลาก ต้องมีอุบายวิธีการออกมา

พอพิจารณาไปแล้ว ถ้ามันปล่อยมันวางเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป เวลาเรายกขึ้น ถ้ามันยกขึ้น เวลามันพิจารณาไปแล้วเวลากิเลสมันขาด สักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สีลัพพตปรามาส สังโยชน์ ๓

เวลาถ้าจิตสงบแล้วเราฝึกหัดปฏิบัติต่อเนื่องไป ถ้าฝึกหัดต่อเนื่องไปนะ ถ้าเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง พิจารณา พิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่า เวลามันพิจารณาไปแล้ว พิจารณาจนถึงที่สุด เวลามันขาด โลกนี้ว่างหมดเลย กายเป็นโพธิ จิตเป็นกระจกใส

สิ่งที่กายเป็นโพธิ จิตเป็นกระจกใส มันเป็นเพราะอะไร

มันเป็นเพราะด้วยศีล ด้วยสมาธิ ด้วยปัญญา ด้วยสติด้วยปัญญาของตน ถ้าด้วยสติปัญญาของตน พิจารณาของเรา พิจารณาเพื่ออะไร

พิจารณา เห็นไหม การฝึกหัดปฏิบัติธรรม เวลามรรคมันมรรค ๘ มรรค ๘ มันชำระล้างพยายามใช้สติปัญญาชำระล้างกิเลส กิเลสในหัวใจของตนไง กิเลสดิบๆ เป็นปุถุชนคนหนา เวลาพิจารณาไปแล้ว จากปุถุชนเป็นกัลยาณชน เวลามันยกขึ้นโสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล

เวลาพิจารณาไปแล้ว ถ้าเวลามันขาดไปแล้ว เราพิจารณาซ้ำเข้าไป มันจะเห็นสติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริง เวลาพิจารณาไปแล้ว สิ่งเวลาพิจารณาไปแล้วสมุจเฉทปหาน เวลามันขาด โลกนี้ราบ เวลาโลกนี้ราบหมดเลย กายเป็นโพธิ จิตเป็นกระจกใส

แล้วถ้าฝึกหัดๆ การฝึกหัด ฝึกหัดเพื่ออะไร

ฝึกหัดเพื่อมรรคเพื่อผล เพื่อความเป็นจริงในหัวใจดวงนี้ ถ้าความเป็นจริงในหัวใจดวงนี้ เห็นไหม

สิ่งที่ว่ามันเป็นอัตโนมัตติ กิเลสเป็นอัตโนมัตติ อัตโนมัตติมันก็เป็นอัตโนมัตติของมัน ถ้าเป็นอัตโนมัตติของมัน มันเพราะคนเกิดมามันมีกิเลสอยู่แล้ว เวลาฝึกหัดๆ ขึ้นมา เวลากายเป็นโพธิ จิตเป็นกระจกใส กายเป็นโพธิ เวลามันชำระล้าง มันชำระล้างเป็นขั้นเป็นตอนเข้าไป เห็นไหม

วันนี้วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เวลาพระพุทธศาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธัมมจักขุ แสดงธัมมจักขุ นะ เป็นสัจจะเป็นความจริง เวลาแสดงธรรมๆ พระอัญญาโกณฑัญญะมีดวงตาเห็นธรรม ถ้ามีดวงตาเห็นธรรม ฝึกหัดปฏิบัติต่อเนื่องๆ ไป เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงอนัตตลักขณสูตร เป็นพระอรหันต์ๆ

ที่นี้คำว่า “เป็นพระอรหันต์” ใด สิ่งที่ว่ามันเป็นอัตโนมิติๆ อัตโนมิติมันเป็นโดยสัญญาตญาณ

แต่เวลาเราฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมามันเป็นมรรค เราเป็นมรรคเป็นผลขึ้นมา เราต้องมีสติ เวลาหายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกโธ เพื่อทำความสงบของใจเข้ามา พอใจสงบระงับแล้วเราฝึกหัดจนมันมีกำลัง มีกำลัง เราศึกษาค้นคว้า

พอศึกษาค้นคว้าขึ้นมา ค้นคว้าหาอะไร

เวลาฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา เวลาเราพิจารณาของเราด้วยสติด้วยปัญญา เวลาปัญญามันเกิดนะ มันแยกมันแยะขึ้นมา เวลากิเลสมันหลบมันหลีกเลยนะ มันหลบมันซ่อนขึ้นมา เพราะว่าเวลาปัญญามันเกิด แต่เวลาเราทำของเราโดยไม่รอบคอบของเรา เวลาจิตมันเสื่อม สมาธิมันเบาบางลง โอโฮ! กิเลสมันเหี้ยมหัวเลย ถ้าเวลากิเลสมันเหี้ยมหัว สิ่งนั้นเพราะว่าเราไม่รอบคอบ

แต่ถ้าเราทำจริงทำจังของเรา สิ่งที่ว่ามันเป็นอัตโนมิติๆ มันเป็นของมัน เวลาเป็นของมันขึ้นมาแล้ว เวลาเป็นของมันเพราะกิเลสมันมีกำลังของมัน

ทำความสงบของใจเข้ามา ทำความสงบของใจเข้ามา ใจสงบระงับมีความสุขของตน มันต้องมีความสุข มันต้องมีกำลัง พอมีกำลังขึ้นมาแล้วมันจะฝึกหัดของมัน

ถ้ามันเป็นอัตโนมิติๆ มันก็เป็นธรรมชาติของมัน ถ้ามันเป็นธรรมชาติของมันนะ เวลาเป็นธรรมๆ ธรรมจะเป็นอัตโนมิติใหม่

ธรรม เวลาเราฝึกหัด ศีล สมาธิ ปัญญา เกือบเป็นเกือบตาย เพื่อความมั่นคงของหัวใจของตน เวลาเพื่อความมั่นคงของหัวใจของตนนะ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม พระอัญญาโกณฑัญญะมีดวงตาเห็นธรรม เวลาเทศน์ธัมมจักขุ ปัญจวัคคีย์ทั้งสี่ มันเป็นปัจเจกตัง เป็นสันตวิภูสิติโก เป็นการผู้ที่ประพฤติปฏิบัตินั้น

กึ่งกลางพระพุทธศาสนา ศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง เจริญอีกหนหนึ่ง หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่
มั่นท่านฝึกหัดปฏิบัติของท่าน แล้วเวลาความเป็นจริงเป็นจังของท่าน ท่านแสดงธรรมๆ ใจ ลูกศิษย์
ลูกหาที่ฝึกหัดปฏิบัติของท่านมันต้องมีมรรคมีผล มีเหตุมีผลขึ้นมาในหัวใจของตน ถ้าเวลามีเหตุมี
ผลขึ้นมาในหัวใจของตน เห็นไหม

เวลาฝึกหัดของตน เวลาเข็นครกขึ้นภูเขา เวลาปฏิบัติๆ ขาขึ้น ถ้าเวลาขาขึ้นไปแล้วนะ เวลา
ขึ้นไปนะ เวลาพิจารณาไปแล้ว กายเป็นโพธิ จิตเป็นกระจกใส โลกนี้ราบหมดเลย ฉะนั้น เวลาขาลง
ขาขึ้น เราขึ้นเกือบเป็นเกือบตาย เวลาขาลง มันต้องร้องไว้ๆ

นี่ไง ว่าธรรมมันไม่มีอัตโนมติ อัตโนมติๆ กิเลสมันหลอกทั้งสิ้น

เวลากิเลสมันหลอก เวลาขาขึ้นๆ ตั้งแต่ว่าสักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สีลัพพตปราคาส สังโยชน์ ๓
เวลาพิจารณา เวลาเราจะเข็นครกขึ้นภูเขา ทุกข์เจียนตาย เวลาพิจารณา เราก็พิจารณาของเรา เรา
มีสติปัญญาของเรา เราฝึกหัดของเรา เราทำของเราให้เป็นขั้นเป็นตอนของเรา เราไม่สัฟเพหระ เรา
ไม่ปล่อยปละละเลย เราต้องรอบคอบ เราฝึกหัดของเรา

ขาขึ้น เข็นครกขึ้นภูเขา เวลาเข็นครกขึ้นภูเขา เราฝึกหัดปฏิบัติของตนๆ ขึ้นไป เวลาเราขึ้นไป
เป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป เวลาขึ้นไปจนกายเป็นโพธิ จิตเป็นกระจกใส

ขาลง ว่าจิตเป็นอัตโนมติ

จิตไม่มีอัตโนมติ เวลาขาลงๆ เวลาจิตสงบแล้วถ้าเห็นกาย มันจะเป็นอสุภะ ถ้าเห็นกายเป็น
อสุภะๆ

อสุภะ เวลาเห็นกาย เห็นกายเริ่มต้นตั้งแต่สักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สีลัพพตปราคาส พิจารณา
ข้าพิจารณาซาก เวลามันมีสติมีปัญญาฝึกหัดของเราขึ้นมา พอขึ้นมาจนเป็นข้อเท็จจริง เวลามัน
พิจารณาแล้ว กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ สักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สีลัพพตปราคาส เวลา
มันขาด สังโยชน์ ๓ ขาด เวลาทำความเข้าใจเข้ามา เพราะเวลามันขาด มันสมบุรณ์แบบของ
มัน สัมปยุต วิปยุต จบ

เวลาฝึกหัดต่อเนื่องไป ถ้าเห็นสติปัฏฐาน ๔ เวลาพิจารณาไปแล้วถ้ามันขาด กายเป็นโพธิจิตเป็นกระจก โลกนี้ว่างหมดเลย

จากการเซ็นครกขึ้นภูเขามา ถึงยอดภูเขามาแล้วชาลง ชาลง ถ้าจิตสงบแล้วเห็นอสุภะ ถ้าเห็นอสุภะ เห็นอสุภะพิจารณาแล้ว เวลาพิจารณาแล้วชาลงๆ มันต้องยังไว้

เขาบอกว่า มันจะเป็นอัตโนมัตติ มันจะเป็นอัตโนมัตติ

อัตโนมัตตินะมันจะทำให้ตาย อัตโนมัตติมันไม่มี อัตโนมัตติเพราะว่ามันจะทำให้เราไหลไปตามมัน มันต้องรั้งไว้ๆ ใจ

นี่ไง เวลาพิจารณาๆ พิจารณาเป็นอสุภะๆ พิจารณาจนแว้งว่างไปหมดเลย นี่ไง เวลาเทศน์ขององค์หลวงตาพระมหาบัวใจ ท่านบอกเลย พิจารณาอสุภะๆ จนไม่มี ไม่มีสิ่งใดเลย ไม่มีสิ่งใดมันก็ไม่มีเหตุมีผลใจ ท่านถึงเอาสุภะ เอาความสวยงาม เอาความพอใจ เอาสิ่งที่ดีงามมาผูกไว้กับจิตเลย พอผูกไว้ๆ ๓ วัน ๔ วัน มันดินเลย มันมีของมัน

เพราะอะไร

ถ้ามันไม่มีเหตุมีผลใจ ธรรมเป็นอัตโนมัตติ ไม่มี

กิเลสเป็นอัตโนมัตติ ใช่ กิเลสไม่มีเหตุมีผล กิเลสมันผูกมันมัดอยู่แล้ว นี่ไง แก่นของกิเลส ไม่มีสิ่งใดแน่นอนหนาเท่ากับกิเลสค้นหาความทะยานอยากในใจของคน สิ่งที่น่ากลัวที่สุดคือกิเลสในใจของเรา

ทั้งๆ ที่จิตนี้เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เพราะมือวิชาถึงเกิดใจ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าชำระล้างกิเลส “มารเอ๋ย เธอเกิดจากความดำริของเรา เราจะไม่ดำริถึงเจ้า เจ้าจะเกิดบนหัวใจดวงนี้ไม่ได้ ไม่ได้ ไม่ได้อีกเลย”

ไม่มีการเกิดก็ไม่มีการตาย พ้นจากการเกิด แก่ เจ็บ ตาย วิมุตติสุขๆ ทั้งๆ ที่ดำรงชีวิตอยู่นะ สอุปาทิเสสนิพพาน พระอรหันต์ที่ยังมีชีวิตอยู่ เวลาถึงวันวิสาขบูชาไป เวลาลาธาตุขันธ์ นั้นนะสุข

ปาติเสณนิพพาน คือเศษส่วน ธาตุ ชีวิตที่เหลือ ธาตุ ๔ และขันธ ๕ ขันธ ๕ อยู่กับจิต ธาตุ ๔ ก็ของ
เรา เวลาถึงที่สุดณะ ธาตุ ๔ และขันธ ๕ มันเป็นสมบัติเก่าของโลก จบสิ้นกระบวนการไป ถ้าถึงที่สุด
แห่งทุกข

ฉะนั้น เวลาฝึกหัดประพฤติปฏิบัติของเรา เวลาถ้ามันพิจารณาเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นมา เวลา
จิตมันจะลงจากเขาต้องรู้ไว้ ต้องรู้ไว้

เวลาเราฝึกหัดปฏิบัติเริ่มต้น สักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สลัปปตปราคาส เห็นครบขึ้นภูเขาก็อบ
เป็นเกือบตาย ลงทุนลงแรงมากขนาดไหน เราก็ทำของเรา เวลาพิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่า เวลา
พิจารณา พิจารณาถึงธาตุ ๔ และขันธ ๕ เวลามันสมมุติเจตปหานไป กายเป็นโพธิ จิตเป็นกระจกใส
ถึงกึ่งกลาง ถ้าพ้นจากนั้นไป พ้นจากนั้น ถ้าฝึกหัดปฏิบัติ มันสิ่งที่ว่ามันจะเป็นอัตโนมัตติๆ อัตโนมัตติ
มันก็จะพาให้หลงไหลไป

แต่ถ้าสิ่งที่เราพิจารณา เรารู้ของเราไว้ รู้ของเราไว้ คำว่า “รู้ไว้ๆ” ถ้ามันไม่รู้ไว้ มันหายไป
หมดใจ แล้วถ้าเราพิจารณาของเรา พิจารณาซ้ำพิจารณาซาก จากอสุภะๆ จนไม่มีเลย สังโยชนมัน
ไม่ขาด สังโยชนมันไม่ขาด คือไม่เห็นกิเลสจริงและไม่ได้ชำระล้างกิเลสจริง

ถ้าไม่ได้ชำระล้างกิเลสจริง เวลาเป็นอุปายวิธีการ คนที่มีอำนาจวาสนาท่านถึงเอาสุภะมา
แนบไว้กับจิต พอแนบไว้กับจิต พิจารณาไปๆ มันดินมันร่นของมันไง ฉะนั้น เวลาพิจารณาแล้ว มัน
พิจารณาทั้งอสุภะ พิจารณาสุภะ

อสุภะคือสิ่งที่มันเป็นของเน่าเสีย ของที่มันเป็นของทางลบ เวลาถ้ามันเป็นทางบวกๆ
ทางบวกมันก็เป็นความพอใจ ความผูกมัด เวลาพิจารณาซ้ำพิจารณาซาก เวลามันเป็นสัจจะเป็น
ความจริงขึ้นมา

มันเป็นสัจจะเป็นความจริงเพราะอะไร

ซ้ำแล้วซ้ำเล่า เพราะมันแก่นของกิเลส การพิจารณา การภาวนาแต่ละครั้งแต่ละตอนไม่ใช่
พิจารณาครั้งแล้วครั้งเล่ามันจะจบสิ้นกันไป ถ้าจบสิ้นกันไปนะ กิเลสมันไม่หลอกนักปฏิบัติหรอก

ไฉ่ที่นักปฏิบัติฯ ที่ว่าปฏิบัติแล้วระเบิดตูม เวลามันจะรู้จะเห็น

ระเบิดอะไร เวลาระเบิดมันก็ระเบิดเป็นครั้งเป็นคราว คนที่มันเป็นจิตนิสัยมันจะเป็น
สภาวะแบบนั้น

แล้วระเบิดแล้วระเบิดด้วยอะไร แล้วระเบิดแล้วเหลืออะไร แล้วมีอะไรบ้างที่มันได้ชำรุด
เสียหายไป แล้วมันมีอะไรบ้างไ

นี่ไง เวลากิเลสค้นหาความทะยานอยากในใจของคน เวลาเราทำความเข้าใจ เรา
พิจารณาของเรา เราเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง พิจารณาซ้ำแล้วซ้ำ
เล่า เวลากิเลสมันขาด กิเลสมันขาดไป ใจแฉ่ววาว ใจยังเหลืออยู่

เวลามันทุกข์มันยาก อารมณ์ความรู้สึก อารมณ์ความรู้สึกที่มันกดขี่หัวใจของเรา เวลามัน
ทำร้ายเรา เราทุกข์เรายากไหม ทุกข์เกือบตาย เวลาเหตุการณ์นั้นผ่านไป แล้วมันไปไหนล่ะ ชีวิตเรา
ยังอยู่นะ มันมีอย่างเดียวนั่นแหละ คิดถึงอดีตแล้วดีใจหรือเสียใจไปกับมัน แต่ในปัจจุบันนี้คืออะไร

นี่ก็เหมือนกัน เวลาพิจารณาอสุภะฯ เวลาที่มันเป็นอสุภะ เรามีสติมีปัญญา มันก็ไกลไปข้าง
หนึ่ง เวลาไกลข้างหนึ่ง มันไม่มีเหตุมีผล ท่านก็ดึงกลับมาด้วยพิจารณาอสุภะฯ พิจารณาซ้ำแล้วซ้ำ
เล่า เวลามันปล่อยวาง ปล่อยวาง เดียวมันก็มีของมัน ต้องแสวงหา ต้องค้นคว้าของมัน

นี่ไง ธรรมเป็นอัตโนมัตติไม่มี มันต้องมีเหตุมีผลของมัน ถ้าธรรมเป็นอัตโนมัตติฯ มันก็เป็น
อัตโนมัตติไ้ อัตโนมัตติก็ความพอใจของตนไ้ ระเบิดตูม จบ

จริงหรือ มันมีอะไรเป็นข้อเท็จจริง

แต่ถ้าจิตสงบแล้วมันค้นคว้าหาสิ่งใดไม่เจอ ก็ต้องด้วยสติด้วยปัญญา

ถ้าหากกิเลสไม่เจอนะ เวลาค้นคว้าหากิเลส เพราะกิเลสเป็นเราไ้ กิเลสเป็นเรา เราเป็นกิเลส
มันไม่มีกิเลสอยู่แล้ว มันจะว่านะ กิเลสมันหมดไปแล้ว กิเลสมันไม่มี

ไม่มีก็อยู่ที่จิตเราที่มันหลุดออกมานั้นแหละมันไม่มี ไม่มีก็ตัวมันนั้นแหละ แล้วตัวเป็นอย่างไร เวลามันส่งออก

เวลามันตีกลับๆ มันจะย้อนกลับเข้ามาในใจของตน ถ้าย้อนกลับเข้ามาในใจของตน มันจะแยกแยะ มันจะแสวงหาของมัน ถ้ามันแสวงหาของมันนะ มันจับต้องของมันได้

เพราะจิตนี้เป็นนามธรรม จิตนี้เป็นนามธรรมนะ จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เกิดในวัฏฏะ เกิดในภพใดเกิดในชาติใดเกิดได้ทั้งสิ้น เวลาคนตาย จิตนี้ออกจากร่างไป เวลาจิตออกจากร่างไป ร่างกายก็ทิ้งไว้ที่นี้ จิตมันไปแล้ว เวลาจิตมันไปแล้ว แต่ละภพแต่ละชาติมันได้สะสมสิ่งใดมาบ้างล่ะ

ดูองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๔ อสงไขยนะ เวลาธรรมะในองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง เราเป็นคนवासนา น้อยอายุแค่แปดสิบปี พระศรีอริยเมตไตรย ๑๖ อสงไขย แปดหมื่นปี

มันอยู่ที่वासนา อยู่กับการสร้างสมมามากน้อยขนาดไหน มันไม่มีของฟรี

เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เรามีศรัทธาในพระพุทธศาสนา เราถึงมาฝึกหัดประพฤติปฏิบัติกัน เพราะนี่คือโอกาสทอง เพราะด้วยความเกิดเป็นมนุษย์นะ แคมีศรัทธาในพระพุทธศาสนา มันศึกษาค้นคว้า นี่คือปัญญาเราแล้ว แล้วศึกษาค้นคว้าขึ้นมาแล้วกล้าปฏิบัติใหม่ เวลาปฏิบัติขึ้นไป นั่งสมาธิไปโอดโอยนะ แต่เวลาไปเที่ยวเล่นสนุกครึกครื้นได้ตลอดทั้งชีวิต แคมันนั่งสมาธิมันก็เกือบเป็นเกือบตาย

แต่เวลาครูบาอาจารย์ของเราที่เวลาฝึกหัดปฏิบัติของเราขึ้นมา ท่านสละทั้งชีวิตไป สละทั้งชีวิต นั่งสิ่งใด ถ้ามันไม่ข้ามพ้นวิกฤตอันนี้ไปได้ มันก็จะติดวิกฤตอย่างนี้ตลอดไป ถ้าติดวิกฤตอย่างนี้แล้ว เราจะต้องฝึกหัดปฏิบัติด้วยข้อเท็จจริงของเรา ต้องผ่านให้ได้ ถ้าผ่านได้ไปแล้วนะ จบ กิเลสเล็กๆ เราเคยผ่านแล้วนะ เราสู้ได้นะ เราทำอีกเมื่อไหร่ก็ได้ ชำนาญในวสี

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราฝึกหัด ถ้าลงจากเขา มันจะไถล มันจะอะไร รั้งไว้ๆ คำว่า “รั้งไว้”

ว่าธรรมอัตโนมติ อัตโนมัตถิมันมาจากไหนละ อัตโนมัตถิมันไม่มีเหตุมีผล

ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ

ขาขึ้น สักกายทิฐิ วิจิกิจา สิลัพพตปราคาส ขึ้นถึงยอดเขานะ กามราคะ ปฏิฆะอ่อนลง ถึงยอดเขา แล้วเว้งว่างเพราะอยู่บนยอดเขา ไม่มีสิ่งใดอีกแล้ว บรรลุธรรม

นี่ไง เวลาหลวงตาพระมหาบัวท่านไปหาหลวงปู่มนัง

ไฉนมันสุขเศษเนื้อติดฟัน

มันยังไปได้อีกเยอะเยอะ มรรค ๔ ผล ๔ บุคคล ๔ คู่ นั้นมันคู่ที่ ๑ คู่ที่ ๒ เวลาคู่ ๑ คู่ ๒ ขึ้นขึ้นๆ เจียนอยู่เจียนตาย

แต่เวลาขาลง ว่าปัญญาเป็นอัตโนมติ

ใช่ จิตเป็นอัตโนมติ แต่ธรรมเป็นอัตโนมัตถิตรงไหน เพราะไม่มีเหตุมีผล เราถึงได้หลงไหล เราถึงได้หลงระเหิงไปกับกิเลสที่มันปลิ้นปล้อนไป

แต่ถ้ามีสติมีปัญญาบ๊ เราค้นคว้าของเรา บุคคลคู่ที่ ๓ ถ้ามันเห็นกายเป็นอสุภะ ถ้าเห็นอสุภะแล้วพิจารณาไปๆ รังไว้ๆ

ไม่รังไว้ มันเตลิดเปิดเปิง แล้วมันเตลิดเปิดเปิง มันเปิดเปิงไปไหน เปิดเปิงไปเข้าทางกิเลสหมดไง เปิดเปิงไปที่ว่าสำเร็จแล้ว รู้แล้ว เข้าใจแล้ว บรรลุธรรมแล้ว

แล้วอยู่นั่นแหละ มันไม่มีเหตุมีผลไง นี่ไง อัตโนมติไม่มี

อัตโนมัตถิๆ ถ้าพิจารณาจนว่างหมด ไม่มีอะไรสิ่งใดเลย มันไม่มีเหตุมีผล ไม่เอา ไม่เอา ก็เอาสุภะไง ถ้ามันเอาสุภะ สุภะมันก็เป็นช่องทางหนึ่ง พิจารณาอสุภะคู่กับสุภะ สุภะคือความสุข ความงาม ความยึดมั่นถือมั่น อสุภะคือของที่มันเป็นอสุภะ ของที่น่าเกลียดน่าชัง ของที่ไม่เจริญหูเจริญตาทั้งสิ้น ถ้าเป็นสุภะ สุภะมันเป็นสิ่งที่เจริญหูเจริญตาไป พิจารณากลับไปกลับมา เห็นไหม

ถ้าพิจารณากลับไปกลับมา เวลามันขาด สมุจเฉตปหาน สะเทือนเลื่อนลั่นกลางหัวใจเลย

นี่ไง มันเป็นอัตโนมัตติตรงไหน มันเป็นมหาสติ มหาปัญญาละ

มันเป็นการฝึกหัด ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติของเราขึ้นมาในหัวใจของตนที่มีอำนาจวาสนา ถ้ามีอำนาจวาสนา เราฝึกหัดของเรา

การประพฤติปฏิบัติในกลุ่มชนใดที่เขาปฏิบัติ เรื่องของเขา ทำไมในพระพุทธศาสนาถึงนิยายความเชื่อมากมาย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพาน แดกเป็น ๑๘ นิยาย เป็นมหายาน แต่ของเราเถรวาท เราเชื่อมั่นในเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพาน แล้วพระกัสสปะเป็นผู้ทำสังคายนา เพราะเห็นตั้งแต่ลูกศิษย์ลูกหาของท่านไง

ลูกศิษย์ของพระกัสสปะออกพรรษาแล้วจะมาเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พอถึงแล้ว คนที่เขาไปงานศพขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเดินสวนทางมาไง

พระกัสสปะถาม ถามว่า ได้รู้ข่าวองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของข้าพเจ้าหรือไม่

เขาบอก โอ้! องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเพิ่งปรินิพพานไป มาจากงานยังมีดอกไม้ดอกสวรรค์

มีลูกศิษย์ลูกหา ๒ คนดีใจใหญ่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้ว จะได้ไม่มีคนคอยติคอยเตียนพวกเรา

มันไปสะเทือนใจพระกัสสปะ พอสะเทือนใจพระกัสสปะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานแล้ว ถวายพระเพลิงเสร็จแล้วถึงได้ขอทำสังคายนา ไม่ให้พระมันเหลวมันไหลออกไป นี่เป็นเถรวาท พระอรหันต์ ๕๐๐ องค์ทำสังคายนา แล้วก็ถือเป็นเถรวาทของพวกเรานี้

เวลาฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้าเราถือตามนี้มันก็มาโดยทางวิชาการ ทางทฤษฎีที่มั่นคง นี่ธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่เวลาเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมามัน

จะเป็นข้อเท็จจริงในหัวใจของตน ถ้าเป็นข้อเท็จจริงในหัวใจของตน นั่นเป็นภาคทฤษฎี ของเราเป็นภาคปฏิบัติ

เวลาภาคปฏิบัติขึ้นมา มันต้องมีศีล ศีลคือความปกติของใจ ทำสมาธิสมาธิใด สุขขึ้นใด เท่ากับจิตสงบไม่มี ถ้าจิตสงบระงับแล้ว มีหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ของเราฝึกหัดประพฤติปฏิบัติมาก่อน ท่านถึงให้น้อมนำไปให้ฝึกหัดใช้ปัญญา ใช้ภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดจากการประพฤติปฏิบัติไง แล้วถ้าปัญญาเกิดจากการประพฤติปฏิบัติ ขาขึ้น เข็นครกขึ้นภูเขา

ทุกข์ยากขนาดไหนก็ฝึกหัดปฏิบัติของตน ทุกข์ยากขนาดไหนก็ฝึกหัดปฏิบัติของตน

นี่ไง ธรรมะเป็นอัตโนมัตติๆ กิเลสมันเป็นอัตโนมัตติ กิเลสเป็นอัตโนมัตติ สิ่งที่ว่ามันพลิกมันแพลง ขึ้นมามันอยู่กับจิตของเรา

ธรรมะของเรา เราฝึกหัดปฏิบัติเกือบเป็นเกือบตาย เวลาเกือบเป็นเกือบตายขึ้นมา ทำสมาธิได้เดี๋ยวมันก็เสื่อม ทำสมาธิได้ มันถึงเห็นสิ่งใด เวลาพระกรรมฐานครูบาอาจารย์ของเรานะ ถึงให้สำรวจมรรวัง ถึงให้หลบให้หลีกไป อย่าคลุกอย่าคลี อย่าไปตามกระแสสังคม ดูแลใจของตนไป

ถ้าจิตมันมีกำลังของมัน สัมมาสมาธิไง สมถกรรมฐานยกขึ้นสู่วิปัสสนา มันจะเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป ขั้นที่ ๑ ขั้นที่ ๒ บุคคลคู่ที่ ๑ คู่ที่ ๒ เข็นครกขึ้นภูเขาไป เวลาไปถึงกลางภูเขา ติดอยู่นั่นนะ เว้งว้างว่างหมดเลย คั่นคว่ำหาไม่เจอ เวลาคั่นคว่ำหาเจอ

นี่จะลงเขาแล้วละ ถ้ามันเป็นอัตโนมัตติๆ อัตโนมัตติไม่มีเหตุไม่มีผล

ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ มันมีเหตุมีผล

อัตโนมัตติในสังโยชน์ ๑๐ ไม่มี สังโยชน์ ๑๐ ต้องสมุจเฉตพหาน ขาด ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ ขณะ จะพิจารณากาย พิจารณาเวทนา พิจารณาจิต พิจารณาธรรม ถ้ามันพิจารณาเป็นบุคคลคู่ที่ ๓ มันรุนแรงมาก

เวลามันรุนแรง เวลากิเลสมันชักมันนำไป เพราะลงเขามันถล่ไปหมดละ ต้องรั้งไว้ๆ เวลา
กิเลสที่มันพิจารณา เวลามันขาด จิตขาดแล้ว เวลากิเลสมันขาด มันสะท้อนเลื่อนลั่นหัวใจดวงนั้น
เพราะมันไม่เกิดบนกามภพ บุคคลคู่ที่ ๓ นะ เกิดเฉพาะพรหม & ชั้นเท่านั้น มันยังไปต่อ ต่อเนื่องนะ
ต่อเนื่องเพราะอะไร เพราะพญามาร มันยังไม่เห็นมันไง

เวลาจะเข้าไปสู่พญามาร ลูกสาว ๓ คน ความโลภ ความโกรธ ความหลง กามราคะ เพราะ
จิตมีข้อมูลของมัน มันติดของมัน เวลาถ้าเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา มันจะย้อนกลับเข้าไปในหัวใจของ
ตน แล้วพิจารณา มันสำรอก เวลามันขาด สังโยชน์ขาด สะท้อนเลื่อนลั่นกลางหัวใจของตน

จิตสงบแล้วทำความสงบของใจเข้ามา

สงบแล้วไปไหนละ

สิ่งที่ว่ารั้งไว้ๆ ใจ เวลาถ้ามันไปนะ นั่นละคือพญามาร พญามารนะ สิ่งที่ว่าชั้น & ไม่ใช่เรา
เราไม่ใช่ชั้น & ชั้น & รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ

สังขารคือความคิด ความปรุง ความแต่ง วิญญาณคือวิญญาณรับรู้อารมณ์ของเรา ชั้น &
ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ชั้น & ชั้น & มันเป็นสัญญาอารมณ์ เป็นความรู้แล้วตัวจิตละ หาไม่เจอหรือ
เวลาจิต จิตเดิมแท้นี้ผ่องใส จิตเดิมแท้เป็นผู้ข้ามพ้นกิเลส แล้วจิตเดิมแท้มันอยู่ไหนละ เวลาจิตเดิม
แท้ๆ สิ่งที่ว่าเป็นอัตโนมัตติๆ ตัวมันนะเป็นอัตโนมัตติ แล้วผู้ที่จะเห็นเป็นอัตโนมัตติ ใครจะเข้าไปเห็นมัน

วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาไง มันสำคัญตรงไหน

สำคัญที่พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน

แล้วพุทธะมันอยู่ไหน

เพราะพุทธะมันมาพิจารณาสังขาร พิจารณาชั้น & เวลาชั้น & มันขาดเป็นชั้นเป็นตอน
ชั้นอย่างหยาบ ชั้นอย่างกลาง ชั้นอย่างละเอียด เวลาจิตนอก จิตใน จิตถอด มันหมดเลย ถอด

หมด จิตเดิมแท้นี้ผ่องใส จิตเดิมแท้มองไปด้วยอุปกิเลส จิตเดิมแท้นี้ผ่องใส จิตเดิมแท้นี้เป็นผู้ข้ามพ้น

แล้วใครละ อัตโนมติใหม่

ธรรมเป็นอัตโนมติไม่มี ธรรมไม่มีอัตโนมติ ธรรมมีเหตุมีผล คู่ที่ ๑ คู่ที่ ๒ คู่ที่ ๓ คู่ที่ ๔ บุคคล ๔ คู่

จิตนี้เป็นได้หลากหลายนัก เป็นมหาใจร เป็นอสังขี เป็นการกระทำบาปกรรมท่ามกลางหัวใจ ถ้าใจเป็นธรรมเกือบเป็นเกือบตาย เกือบเป็นเกือบตาย ถ้าเราพิจารณาของเราแล้ว ถ้าเป็นข้อเท็จจริง กิเลสตาย จิตยังอยู่ จิตผ่องใส จิตแวววาว

ถ้าเป็นจิตแวววาว สิ่งที่ทวนกระแสกลับเข้าไปสู่อวิชชา จิตเดิมแท้นี้ผ่องใส จิตเดิมแท้มองไปด้วยอุปกิเลส จิตเดิมแท้นี้ผ่องใส จิตเดิมแท้นี้เป็นผู้ข้ามพ้นกิเลส

นี่ไง เวลาญาณหยั่งรู้ อาสวักขณญาณทำลายอวิชชา ทำลายพญามารในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ที่ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติเขาจะรู้จะเห็นถึงเจ้าวัฏจักร ถึงอวิชชาความไม่รู้ในตัวของเขาเอง เพราะตัวอวิชชาไม่รู้อยู่ที่สัจจิต เพราะความไม่รู้ถึงส่วย ถึงส่วย ถึงกระทบกับขั้น ๕

ขั้น ๕ เห็นใหม่ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใน ภาวา หเว ปญฺจุชนฺธา เวลาขั้น เป็นภาระเป็นหน้าที่ ชาติ ๔ และขั้น ๕

ชาติ ๔ ร่างกายนี้ทั้งอยู่แล้ว ขั้น ๕ ความรู้สึกนึกคิด ทั้ง เวลาทั้งขั้น ๕ ขั้นอย่างขั้นหยาบอย่างกลาง ขั้นอย่างละเอียด แล้วตัวจิตละ ใครเป็นคนทั้ง ทั้งใคร แล้วทั้งอย่างไร นี่ไง อัตโนมติใหม่

ธรรมไม่มีอัตโนมติ ธรรมต้องมีเหตุมีผล ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ

เหตุของปัญชนคนหนา คนทุกข์คนยากก็เจียนตาย มีศรัทธาในพระพุทธศาสนา มีธรรมในหัวใจของแต่ละบุคคล มีการเกื้อกูล มีการช่วยเหลือเจือจาน มีการแบ่งปัน นั้นเป็นประเพณีวัฒนธรรม

เวลาจะประพฤติปฏิบัติ จิตของใคร จิตของบุคคลนั้น อตฺตา หิ อตฺตโน นาโถ ตนเท่านั้น จิตดวงนั้นเท่านั้นมีอำนาจวาสนาหรือไม่

จิตดวงนั้นไม่มีอำนาจวาสนา มันเป็นสัญญาอารมณ์ส่งออกทั้งสิ้น ศีกษารมมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาทั้งหมด ๙ ประโยค ก็เป็นธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นความจำ ไม่มีความจริงขึ้นมาเป็นของเราเลย

แต่เราเป็นพระปฏิบัติ เราลูกศิษย์กรรมฐาน มีหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านบุกเบิกมาก่อน ท่านฝึกหัดปฏิบัติของท่านมาก่อน แล้วถ้าเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา จิตเป็นอย่างไร จิตอยู่ไหน

จิตอยู่ข้างนอก จิตส่งออกไม่มีกำลัง ส่งออกไปสัญญาอารมณ์ ส่งจนเป็นบ้าบอคอแตกก็ได้ ถ้าคนขาดสติ คนส่งออก เวลาเขารักษา เขาต้องกลับมาเป็นปกติ

แต่เวลาฝึกหัดปฏิบัติ สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี คือจิตมั่นคง จิตมีกำลัง แล้วจิตเห็นจิต จิตเห็นอาการของจิต จิตเห็นขั้น ๕ ขั้น ๕ ไม่ใช่จิต จิตไม่ใช่ขั้น ๕ ขั้น ๕ อย่างหยาบ นี่คู่มือที่ ๑

ขั้น ๕ อย่างกลางคู่มือที่ ๒

ขั้น ๕ อย่างละเอียดใจ ขั้น ๕ อย่างกามราคะ ปฏิฆะใจ ความพอใจ ความผูกพันฝังอยู่ในใจดวงนั้น ถ้าใจดวงนั้นถูกใจ มันอยู่ที่นั่นใจ เวลาพิจารณาไปแล้ว อสุภะใจ อสุภะ สุกะ เวลาพิจารณาแล้วเวลามันขาด นิโรธ ดับหมด มีเศษส่วน

คำว่า “เศษส่วน” มันความพอใจ ทำลายเศษส่วน ถึงเป็นอนาคามี ๕ ชั้น สุทัสสา สุทัสสี ถึงที่สุดแล้วมันจะทำลายตัวมันเอง

ถ้าทำลายตัวเอง ทำอย่างไร

วันสำคัญในพระพุทธศาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธัมมจักขุ เกิดสงฆ์องค์แรกของโลก แสดงอนัตตลักษณะสูตรไว้ ชันธ & ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ชันธ & ชันธ & ไม่ใช่ทุกข์ ทุกข์ไม่ใช่ชันธ & นั่นอย่างหยาบ อย่างกลาง อย่างละเอียด แล้วตัวมันล่ะ

ในอาทิตตยปริยายสูตรไว้ มโนวิญญูณแปดปี นิพพิณุนทิตี มโนสมุผลแปดปี นิพพิณุนทิตี

มโนคือตัวจิต จิตมันสัมผัสกับอะไร จิตมันสัมผัสอย่างไร

อวิชชาปจฺจยา สงฺขารํ สงฺขารํ มันเป็นปัจจัยการ มันไม่ใช่ชันธ มันลึกลับซับซ้อนกว่านั้นอีกเยอะแยะ แล้วถ้าเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา มันจะย้อนกลับเข้ามา นี่ไง มันไม่ใช่สังขาร มันไม่ใช่ปัญญา มันเป็นญาณ

เวลาจิตมันผ่องใส จิตเดิมแท้นี้ผ่องใส จิตเดิมแท้มันเศร้าหมอง แล้วผ่องใสกับเศร้าหมองเพราะอะไรล่ะ แล้วทำไมมันผ่องใส ทำไมมันเศร้าหมอง แล้วมันเศร้าหมองเพราะอะไร เพราะมันไม่กระทบกับอะไร

นี่ถึงเป็นปัจจัยการไว้ ไม่ใช่ชันธ ไม่ใช่กองไว้ แล้วถ้ามันทวนกระแสกลับเข้าไป มันมีเหตุมีผลของมัน

ฉะนั้น อัตโนมัตติมันไม่มี แต่เวลากิเลสเป็นอัตโนมัตติละ กิเลสเป็นอัตโนมัตติ เราต้องพยายามฝึกหัดประพฤติปฏิบัติของเราเต็มที่ของเรา

เวลาปัญญาเป็นอัตโนมัตติ เขาบอกว่า จิตเป็นอัตโนมัตติ

ไม่ใช่ ปัญญาเป็นอัตโนมัตติ

เวลาเราฝึกหัด เห็นครกขึ้นภูเขา ต้องพยายามใช้สติใช้ปัญญาฝึกปฏิบัติเต็มที่ เวลาไปถึงเวลามันจะเป็นอัตโนมัตติ มันเป็นอัตโนมัตติด้วยปัญญา ปัญญาอัตโนมัตติเพราะมันลงเขา ต้องระวังไว้ เพราะถ้าปล่อยไปตามอัตโนมัตติ มันอึล้วยดุยแฉก มันติดอยู่นั่นแหละ เพราะมันไม่มีเหตุไม่มีผล

ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ

สังโยชน์เบื้องต่ำ สังโยชน์เบื้องสูง สักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สีลัพพตปรามาส กามราคะ ปฏิฆะ
นี่ไง เวลา กามราคะ ปฏิฆะ มานะ ๙ รูปราคะ อรูปราคะ มานะ อุทธัจจะ อวิชชา

กุกกัจจะ เวลาเราเป็นปุถุชนคนหนา อุทธัจจะกุกกัจจะคือความฟุ้งซ่าน แต่เวลาถ้าเป็น
อัตโนมัตติ อุทธัจจะต้องร้างไว้ๆ มันข้ามพ้นหมดละ มันสังโยชน์มันตัดทั้งหมด ๑๐ สักกายทิฏฐิ
วิจิกิจฉา สีลัพพตปรามาส กามราคะ ปฏิฆะอ่อนลง เวลา รูปราคะ อรูปราคะ มานะ อุทธัจจะ อุทธัจ
จะ อวิชชา เวลาถ้ามันขาดหมด อะไรเป็นอัตโนมัตติ

ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ เหตุในการประพฤติปฏิบัติ

วันนี้วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ตัวเราสำคัญหรือไม่ ถ้าตัวเราสำคัญ ฟังเทศน์แล้ว
กลับไปร้าน กลับไปที่อยู่ของตน ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติบูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า วัน
อาสาฬหบูชาถือเนสัชชิก ไม่นอน รู้กับมัน

รู้กับใคร

รู้กับกิเลสในใจของเราไง รู้กับกิเลสในหัวใจของตน นักรบรบกับกิเลสต้นหาความทะยาน
อยาก เอาชนะมัน ปราบปรามมัน เอามันอยู่ในอำนาจของตน เอวัง